

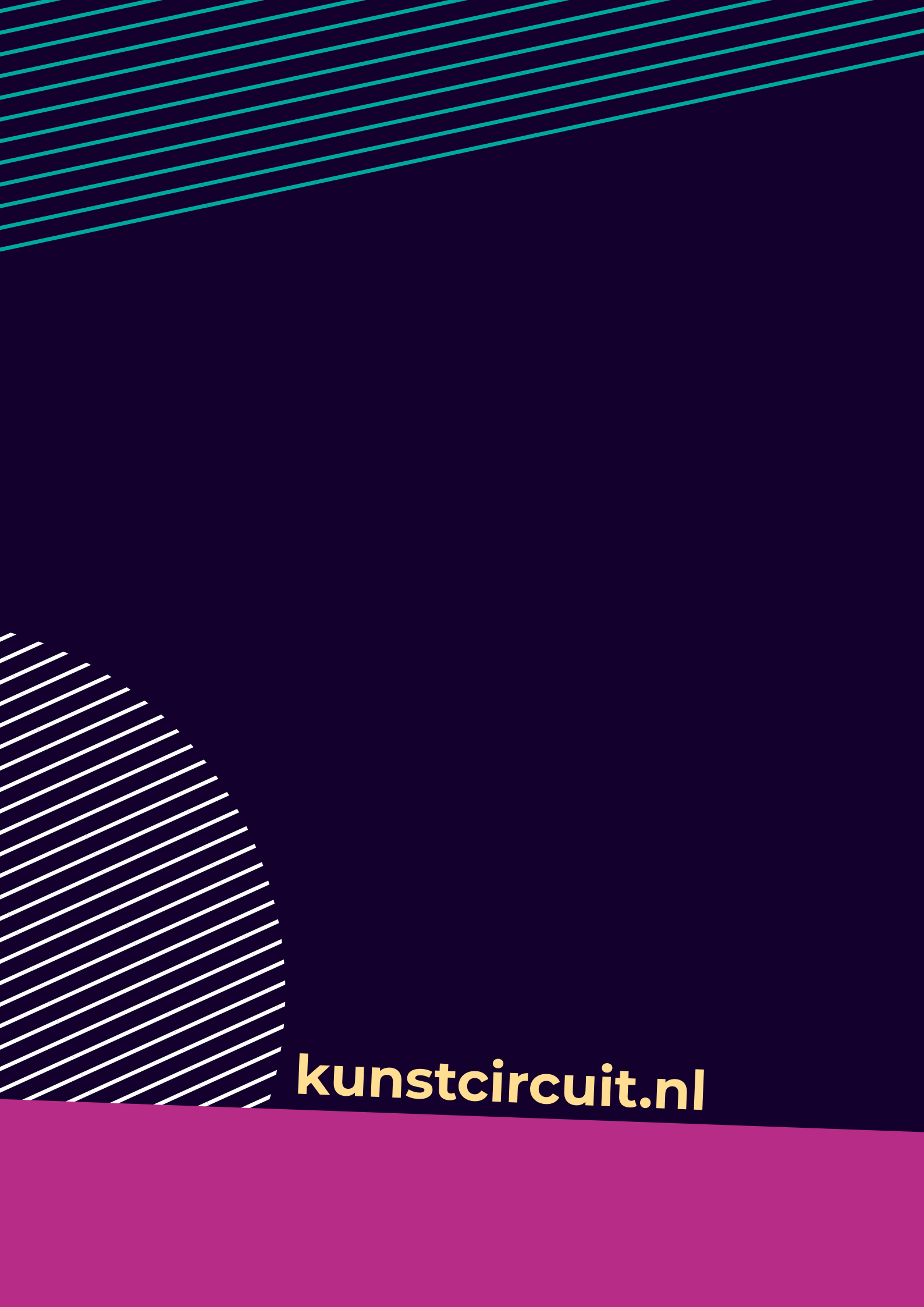
CULTUUR KLIK

Cultuureducatie en cultuurparticipatie in Deventer

Muziekles
staat weer op
de agenda van
IBS De Steenuil

‘Alle amateurkunst-
verenigingen staan
voor dezelfde
uitdagingen’

Ontmoeten,
voelen, leven:
kunst als
sociaal smeermiddel

kunstcircuit.nl

INHOUD

6

Amateurkunst in Deventer: samenwerken, uitwisselen en meebewegen

Lilian Vos, programmaleider amateurkunst:
'Het mooiste is als de vereniging van iedereen is.'

12

'Alle amateurkunstverenigingen staan voor dezelfde uitdagingen'

Loes de Vries en Stineke Dirkzwager van
toonkunstkoor Euterpe over die uitdagingen

18

'Met muzikles gebruiken we ook onze handen en voeten. Dan voel ik me echt blij!'

Een gesprek over over muziek in de klas
en 'positief prikkelen' met muziekdocent
Maite Roest, leerkracht Daniël Kappert en Faya (10)

26

Ontmoeten, voelen, leven: kunst als smeermiddel

'Mijn eerste vraag aan ouderen is altijd: "Wat wilt
u later worden als u oud bent?"'

En verder:

voorwoord (4)
over het Servicepunt Sociaal Domein (34)
medewerkers (36)
nawoord (38)
colofon (39)

VOORWOORD

De herinnering staat nog vers in mijn geheugen. Mijn bezoek aan het Hanzefestival in het Havenkwartier vorig jaar zomer. Alle groepen 3e en 4e klassers van het Etty Hillesum Lyceum kwamen naar het festivalterrein om door middel van workshops te ervaren wat een festival is en er zelf een bijdrage aan te leveren. Afwachtend en vooral niet enthousiast kwamen de jongeren het terrein op. Het festival was een verplicht onderdeel en dat was merkbaar. Was het een houding? Verlegenheid? Onbekendheid na twee jaar beperkingen rondom Covid met zoiets als samen creatief zijn, je uitleven in iets waar je nog niet vertrouwd mee bent, een onbekend talent ontdekken?

Geleidelijk aan zag ik de leerlingen ontdooien en met steeds meer plezier in het werk bezig zijn. Een workshop acrobatiek met lange linten of een workshop skaten, fotografie, of decorbouw. Het festivalterrein bruiste van de activiteit en werd geleidelijk aan het decor voor het echte festival dat eind van de week zou plaatsvinden met allerlei optredens. Samen met verschillende partners wisten de collega's van Kunstcircuit deze eerste keer tot een succes te maken en over een volgende editie zijn ze in gesprek.

Het team Kunstcircuit werkt met drie servicepunten; het sociaal domein, het onderwijs en amateurkunst en talentontwikkeling. Kunstcircuit is de verbindende partij en zorgt ervoor dat deze terreinen verbonden worden met het culturele veld. Zij zorgen ervoor dat culturele partners en organisaties samen kunnen werken en dat plannen gerealiseerd worden. Altijd in co-creatie met Deventer partners en op basis van de behoefte van de doelgroep.

Sinds begin 2023 is de intermediaire functie voor kunst & cultuur onderdeel geworden van de Bibliotheek Deventer. Ja, de collega's van Kunstcircuit zijn nu ook onze collega's en dat zeg ik met trots. Want na bijna anderhalf jaar weet ik wat voor talent zij in huis hebben om ervoor te zorgen dat kunst & cultuur bereikbaar is voor iedereen. Samen vormen ze een programmalijn binnen de organisatie, maar vanaf het begin af tekenen zich dwarsverbanden af naar al onze andere opgaven en zien we de meerwaarde van de fusie voor de stad groeien.

Want daar gaat het om bij alles wat we doen; het stimuleren van ieders persoonlijke ontwikkeling om met elkaar het samen leven vorm te geven. Om, zoals Tabo Goudswaard en Jetske van Oosten het noemen in hun boek 'Maakkracht': "niet alleen met kennis van het hoofd, maar ook met kennis van het hart en van de handen, de juiste keuzes te kunnen maken voor jezelf, voor elkaar, voor nu en voor straks.

Alice van Diepen

Directeur-bestuurder Bibliotheek Deventer

Amateurkunst in Deventer:

SAMENWERKEN UITWISSELEN MEEBEWEGEN

Van Dékoor en Valse Notenkoor tot Locus
en Eendracht: Deventer telt tientallen
amateurkunstverenigingen. Vanuit Kunstcircuit
helpt programmaleider Lilian Vos amateurkunst te
bevorderen. 'We moeten zelf ook wendbaar zijn.'

‘Van urban en Ierse dans tot buikdans en flamenco’

‘Dans, theater, beeldende kunst, acrobatiek, fotografie, muziek, zang: het hoort er allemaal bij.’ Lilian Vos, programmaleider amateurkunst & talentontwikkeling bij Kunstcircuit, vindt er geen doekjes om. ‘We hebben het over alle vormen van kunstbeoefening. Alleen de popbands en de dichters en schrijvers, die vinden hun plek in respectievelijk het Burgerweeshuis en de Bibliotheek.’

Deventer CultuurLink

Wat al die kunstenaars beweegt?

Uitdaging, ontmoeting, zelfontwikkeling, verbinding.

‘Kunstbeoefening is een van de fundamenten van de samenleving.

Sinds corona is dat besef ook doorgedrongen in de politiek. Het heeft heel wat betekend voor mensen dat zij wekelijks naar hun koor konden om op veilige afstand van elkaar te zingen. Of je nou veel of weinig ambitie hebt, jong bent of rondloopt met grijze haren: kunstbeoefening doet iets met je. Optreden vindt bijna iedereen eng, die uitdaging aangaan geeft een kick.’

Kunstenaars zoeken elkaar op en verenigen zich – soms tijdelijk, voor een specifiek project of optreden, vaker structureel. Alles bij elkaar telt Deventer en omgeving tientallen amateurkunstverenigingen. Op deventercultuurlink.nl staat het hele

Lilian Vos

aanbod bij elkaar. Een keer per jaar organiseert Kunstcircuit samen met de Deventer Schouwburg en een team vrijwilligers het Deventer Open Podium, een soort showcase. Lilian: 'Als je ziet wat er dan alleen al op dansgebied wordt aangeboden. Het gaat van urban en lerse dans tot buikdans en flamenco. De diversiteit in Deventer is groot.'

Rondshoppen

Binnen dit landschap heeft Kunstcircuit een intermediaire functie. 'We maken het aanbod niet alleen zichtbaar, we brengen de verenigingen ook met elkaar in contact. Zo ontstaan er mooie dingen.' Het synergetische effect, noemt Lilian dat. Een muziekvereniging die

samenwerkt met een dansgroep gaat niet alleen een artistieke uitdaging aan maar bereikt ook een groter en nieuw publiek. Of buiten de stadsgrenzen, een uitwisseling met St. Maarten waarbij docenten over en weer van elkaar leren. 'We willen de amateurkunstak als geheel bevorderen.'

Dat is nodig, want het ledenbestand van verenigingen daalt. De oorzaak: vergrijzing. 'Dat is niet uniek voor de amateurkunst, het speelt overal. Ik ben er ook niet negatief over, want voor krimpende verenigingen komen andere samenwerkingsvormen in de plaats. Projectgroepen bijvoorbeeld, met een duidelijk begin en een eind.'

'Kunstbeoefenaars, of eigenlijk moet ik zeggen: mensen in het algemeen, zijn minder honkvast dan voorheen. Rondshoppen is in de mode.'

De vereniging van iedereen

De verenigingsvorm bestaat al sinds de Grondwetsherziening van 1848 en vraagt veel van leden: vergaderen, iedere vier jaar een nieuw bestuur, administratie, allerlei

commissies en ga zo maar door. 'Is deze vorm toekomstbestendig voor de amateurkunst?' Ze vraagt het zich hardop af, om vervolgens zelf ook het antwoord te geven. 'De meeste mensen melden zich aan om te zingen, om te dansen, om muziek te maken, niet om een vereniging in stand te houden. Tegelijkertijd is zo'n organisatievorm een vereiste om aanspraak te maken op subsidies. Het mooiste is als de vereniging van iedereen is.'

**'Mensen
zijn minder
honkvast dan
voorheen'**

Om nieuwe generaties te interesseren voor amateurkunst is het allereerst zaak om met jongeren in contact te komen. 'Waar hebben zij zelf behoefte aan? Alleen werven met flyers is niet voldoende. Ik adviseer verenigingen om in gesprek te gaan met jongeren en samenwerkingen aan te gaan. Een beatboxer met een koor op de

planken, hoe leuk en uitdagend is dat? Toen ik twintig jaar geleden aan deze functie begon had amateurkunst een negatieve connotatie. Amateurkunst? Dat zal dan ook wel amateuristisch zijn. Ik ben in werkgroepen gaan zitten en heb de amateurkunst er overal ingefietst. Tot men ging inzien: het is eigenlijk wel heel leuk.'

culturele aanbieders is in handen van de Deventer Schouwburg. Over verandering gesproken. 'We moeten zelf ook wendbaar zijn. Ik ben misschien iets minder makkelijk benaderbaar zo, daarom loop ik gewoon wat vaker binnen bij NR 70 in de Keizerstraat. Meebewegen, dat is de uitdaging. Het is een ongoing process.'

Meebewegen

Sinds 2023 valt Kunstcircuit onder de vlag van de Deventer Bibliotheek. Kunstencentrum De Leeuwenkuil is opgehouden te bestaan, de verhuur van ruimtes aan kunstdocenten en

‘De meeste mensen melden zich aan om te zingen, om te dansen, om muziek te maken, niet om een vereniging in stand te houden.’

‘ALLE AMATEURKUNST- VERENIGINGEN STAAN VOOR DEZELFDE UITDAGINGEN’

Euterpe is met haar 155 jaar een van de oudste verenigingen van Deventer. Met dank aan enthousiaste en actieve leden staat het toonkunstkoor stevig overeind, geen vanzelfsprekendheid in veranderende tijden. Met voorzitter Loes de Vries en pr-commissaris Stineke Dirkzwager werpen we een blik op de toekomst van de vereniging.

Stineke, zelf ook met aantekeningenblok – ‘je weet immers nooit wat er allemaal voor interessants ter sprake komt’ – kan zich haar aanmelding bij Euterpe nog goed herinneren. Ze was lid van het Bouwkundekoor, ‘een heel gezellig popkoor’, maar de liedjes begonnen haar tegen te staan. ‘Vriendinnen van me zongen al bij Euterpe, de klassieke stukken trekken me meer.’ Loes: ‘Dat geldt ook voor mij. Naast zingen had ik ook de behoefte om mensen te leren kennen. Ik was net in Deventer komen wonen, in de gemeentegids had ik iets over Euterpe zien staan.’

Altijd iets te doen

Drieëndertig jaar later is Loes voorzitter van de vereniging. Stineke, ook alweer zeventien jaar lid, maakt deel uit van de PR-commissie en de feestcommissie. Een vereniging ben je immers samen. De muziekcommissie

zoekt de stukken uit, de concertcommissie ontfermt zich over de optredens, enzovoorts. Hoeveel uur per week de leden investeren in Euterpe? Loes denkt na: ‘Er is altijd iets te doen. Gemiddeld een dagdeel per week, zoiets?’ Stineke: ‘Laat het een paar uur per week zijn, soms wat meer, soms wat minder.’ Loes: ‘Je doet ook de donateurs- en vriendenbrief, toch? Onze concerten onder de aandacht brengen is een belangrijke taak.’

Repeteren doen ze op donderdagavond. Twee uur en een kwartier – met zestig mannen en vrouwen, verdeeld over vier stemgroepen. Het ledenaantal is al jaren stabiel. Loes: ‘Ooit waren we met meer dan honderd, voor toonkunstkoren was dat heel normaal. Maar alles vergrijst.’ De gemiddelde leeftijd? Boven de zestig, zeggen Stineke en Loes, terwijl ze elkaar

‘We hebben een dertiger als dirigent, schrijf dat maar op’

lachend aankijken. ‘We hebben een goede en serieuze dertiger als dirigent. Schrijf dat maar op.’

Het korenoverleg

Vergrijzing en daarmee de behoefte aan vernieuwing en verjonging: het speelt bij alle amateurkunstverenigingen. Of beter gezegd: bij alle verenigingen – het is een maatschappelijk thema. Loes: ‘Sommigen vinden het goed zoals het is, anderen willen vooruit de nieuwe tijd in. Als voorzitter wil ik iedereen tevreden houden.’ Deze en andere kwesties komen aan bod in het jaarlijkse korenoverleg, georganiseerd

door Lilian Vos, programmaleider amateurkunst & talentontwikkeling van Kunstcircuit (zie pagina 6).

Loes: ‘Het mogen dan uitdagende tijden zijn voor een vereniging, we hoeven het niet alleen te doen. Alle amateurkunstverenigingen staan voor dezelfde opgaven. Gelukkig vindt Lilian steeds nieuwe wegen, ze heeft overal een antwoord op.’

Zo is Euterpe via Kunstcircuit gekoppeld aan een communicatie-deskundige die hen gaat helpen bij de promotie van de vereniging. Doel: meer leden en goed bezochte concerten. Loes: ‘Daarnaast

Loes de Vries en Stineke Dirkzwager

‘Meegaan in de vaart der volkeren leidt vaak eerst tot weerstand’

overleggen we met Lilian over besluitvorming. Meegaan in de vaart der volkeren leidt vaak eerst tot weerstand, maar als het eenmaal zover is, blijken de meeste leden het heel leuk te vinden. Hoe pak je zoiets aan en zorg je dat iedere stem wordt meegewogen? We kunnen van elkaar leren.’

Vooruitstrevend

Afgelopen Pasen heeft Euterpe meegedaan aan de opvoering van de Matteüs Junior. Samen met twee acteurs, vijf solisten en drie musici zorgde het koor onder leiding van

onze eigen dirigent Jurriaan Poesse voor een spektakelstuk in de Bergkerk. Loes: ‘Zeventig minuten in plaats van drie uur, heel vooruitstrevend en goed te verteren.’ Stineke: ‘Het was echt een succes. Iedereen vond het leuk en een goede aanvulling op de reguliere Matthäus Passion onder leiding van dirigent Klaas Stok.’ In het najaar zingt Euterpe samen met het Deventer Symfonisch Orkest in de Bergkerk. Bovendien worden er plannen gesmeed voor een groot concert met meerdere koren uit de regio. Loes: ‘Maar dat is nog een beetje geheim.’

Door mee te gaan met haar tijd hoopt Euterpe in de toekomst op nieuwe aanwas. Maar, zeggen Loes en Stineke, kwaliteit is belangrijker dan kwantiteit. Loes: 'Een koor dat zuiver zingt is de basis. Sopranen, altten, tenoren en bassen, alle stemmen krijgen vier keer per jaar stemcoaching. Daarnaast worden we regelmatig aan een stemtest onderworpen.' Loes: 'Gisteravond tijdens de repetitie van een stuk van Brahms bleef onze dirigent ons uitdagen om het beter te doen. Dat vind ik heel erg leuk.'

Pauzes goed benutten

Een interne ledenpeiling liet recent zien dat de leden mooie oude stukken willen blijven zingen met een goede dirigent. Binnen die (gemeenschappelijke) behoefte klinken zowel progressieve als conservatieve geluiden. Loes: 'Het is aan ons als bestuur om dat te managen.'

‘Een koor dat zuiver zingt is de basis’

We benutten de pauzes goed om uit te leggen waarom we doen wat we doen.' Stineke: 'Uiteindelijk komt het natuurlijk goed. We verkopen nog altijd genoeg kaartjes, er is animo voor Euterpe.' Loes: 'En het belangrijkste: we vinden het zingen zo ontzettend leuk. Ik ben nog nooit op donderdagavond in de stad geweest. Want dan ben ik aan het zingen.'

‘MET MUZIEKLES GEBRUIKEN WE OOK ONZE HANDEN EN VOETEN. DAN VOEL IK ME ECHT BLIJ!’

Kunstzinnige oriëntatie is een verplicht vak in het basisonderwijs. Omdat scholen hier zelf invulling aan mogen geven, zijn de verschillen groot. Aan Kunstcircuit de opdracht om cultuureducatie te stimuleren, onder meer door scholen en kunstdocenten aan elkaar te koppelen. Zo ging muziekdocent Maite Roest op IBS De Steenuil aan de slag met leerkrachten.

Maite Roest, Daniël Kappert en Faya

De I in IBS De Steenuil staat voor interconfessioneel. De school aan de rand van Deventer – vanuit de docentenkamer kijk je uit op de nieuwe wijk Steenbrugge – is er voor iedereen. ‘Sporten en bewegen’ is daarbij een van de speerpunten. Op de website staat: ‘Want bewegen zorgt voor betere schoolprestaties.’ De woorden ‘cultuuronderwijs’, ‘dans’, ‘muziek’ of ‘muziekles’ komen niet voor in deze of andere speerpunten. Maar omdat de huidige directie waarde hecht aan cultuuronderwijs, staat muziek sinds twee jaar weer op de agenda van De Steenuil.

Maite Roest van LIMAI muziek juicht het toe: ‘Net als sport en bewegen, spreekt muziek de hersenen op een andere manier aan. Samenwerken, met elkaar omgaan, naar elkaar luisteren: het zit allemaal in muziekonderwijs. Ik vind samen muziek maken een vorm van oefenen voor de maatschappij. Ik zou dan ook willen dat het vanuit de overheid een prominentere plek krijgt op scholen. In het buitenland wordt cultuureducatie veel serieuzer genomen.’

In Nederland wordt cultuureducatie bevorderd via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK).

**Maite: ‘Docenten denken:
als mijn stem overslaat,
lachen leerlingen me uit’**

Scholen in de gemeente Deventer die gebruik willen maken van de regeling kunnen terecht bij penvoerder Kunstcircuit. Zij zijn de schakel tussen onderwijsinstellingen en cultuur.

Maite: 'En dat doen ze goed. Kunstcircuit heeft een sterk en breed netwerk. Omdat ze al decennialang rondlopen op scholen, kennen ze de wensen en behoeften.'

Kunstcircuit werkt samen met een breed scala aan culturele instellingen en kunstdocenten. In het geval van De Steenuil schakelde het LIMAI muziek in, de muziekschool van Maite en haar collega Lize Reitsma. Om ervoor te zorgen dat muziek op deze school meer geïntegreerd wordt in de klas, werd besloten om vooral met de docenten aan de slag te gaan. Maite: 'Het lerarenteam is heel divers. Sommigen werkten al met muziek, anderen vonden het erg spannend. Dat laatste is een bekend gegeven.'

Daniël:
**‘Je merkt dat
muziekles
kinderen
stimuleert,
het brengt
vreugde’**

Met name als het op zingen aankomt, denken leerkrachten al snel: wat als mijn stem overslaat, dan lachen de leerlingen me uit en heb ik geen controle meer over de klas.'

De aanpak van Maite is daarom: aansluiten bij de beleving van de docent. 'Ik kan muziek wel door de strot duwen, maar als een leraar zich niet comfortabel voelt, komt het niet over op de leerlingen. En ik wil voorkomen dat muzieklessen stoppen zodra het coachingstraject met mij is afgelopen.' Een van de docenten die ze begeleidde is Daniël Kappert, die lesgeeft in groep 7 en 8. Maite: 'Daniël houdt van computers. Toen ik hem een digitale applicatie liet zien waarmee je samen met leerlingen muziek kan componeren, raakte hij enthousiast.'

Daniël zelfbewust: 'Ik vind muziekles geven best spannend, dat was op de PABO al zo. Op deze school had het lange tijd ook weinig prioriteit. Daar komt nu verandering in.'

In de eerste lessen waarin Maite mij begeleidde heb ik gevraagd of zij het voortouw wilde nemen, het gaf mij de gelegenheid om er in te komen. Gaandeweg heb ik het overgenomen. Vooral toen Maite met die app aankwam, Chrome Music Labs, ging ik aan.'

Faya (10) is blij met de aandacht voor muziek in de klas: 'Het is jammer dat we eerst niet zo vaak muziekles hadden, want ik vind het leuk. Thuis luister ik vaak naar muziek, zoals Black Pink en BTS, allebei uit Zuid-Korea. Sommige kinderen uit de klas, zoals Babs en Bibi, vinden dat ook leuke muziek. In de les doen we andere liedjes, zoals Ai Ai Olga en de Wellerman song. Die liedjes hebben we gezongen en gespeeld met bodypercussie.' Het traject met Maite heeft een vlammetje voor muziek aangewakkerd bij Daniël. 'Voor spelling, rekenen en begrijpend lezen is aandacht en omdat we een bewegingsschool zijn, staat ook sport hoog op de agenda. Inmiddels weet ik dat er meer mogelijkheden zijn om kinderen positief te prikkelen. Meestal is het even inkomen met muziekles, maar je merkt echt dat het kinderen uiteindelijk stimuleert. Het brengt vreugde, het enthousiasmeert.'

Faya buigt voorover: 'Als we rekenen of schrijven zitten we zo. Met muziekles gebruiken we ook onze handen en voeten. Dan voel ik me echt blij. Muziekles is natuurlijk ook wel handig als je artiest wilt worden. Ik niet, hoor, ik wil dokter worden. Het lijkt me niet fijn als je de hele tijd wordt lastiggevalen en bodyguards bij je moet hebben. Ik houd niet zo van aandacht. Ja, ook weer wel, maar niet te veel.'

EN DIT DOEN WE NOG MEER BIJ KUNSTCIRCUIT TEAM ONDERWIJS:

WHAT THE HANZE FESTIVAL

Bekijk hier
de aftermovie

CULTUUR WETENSCHAP & TECHNIEK-FABRIEK

Foto's: Christein Hoffen

MBO-INTRO

Foto's: Peter Fleurs en Wil Kanis

En alvast een blik op wat nog gaat komen!

- De kenniswerkplaats met o.a. Mark Mieras op 15 januari 2025
- VO cultuurfestival i.s.m. Etty Hillesum College in juni 2025
- Start CMK 4
- Pilot VO voorstellingen
- Vervolg MBO en cultuureducatie
- En nog veel meer voorstellingen, workshops en activiteiten

ONTMOETEN,
VOELEN,
LÉVEN:

A woman with short blonde hair, wearing a bright red wrap-style coat, is shown in profile, looking to the left. She is standing in front of a brick wall. On the wall, there is a large mural of a person's face, partially visible on the left side of the frame. The background is a solid purple color with white diagonal lines. The title 'KUNST ALS SMEERMIDDEL' is written in large, white, bold, sans-serif capital letters across the middle of the image.

KUNST ALS SMEERMIDDEL

In een samenleving die vergrijst, waarin we meer en meer op elkaar zijn aangewezen, biedt kunst en cultuur uitkomst. Vanuit Kunstcircuit is Lian Kolkman de verbindende schakel tussen welzijnsorganisaties en kunstenaars. Uiteraard kan ze het niet alleen: bij woonzorgcentrum Humanitas broedt ze samen Corinda van Tilborg van Salland United op ideeën.

Corinda van Tilborg en Lian Kolkman

‘Laten we boven een plek zoeken,’ zegt Corinda van Tilborg in de ontvangsthal van woonzorgcentrum Humanitas aan de Radboudlaan in Deventer. ‘Nu is het nog rustig, zometeen komt het hier tot leven. Jong en oud, bewoners van buiten en binnen – alles door elkaar. Even rustig praten lukt dan niet meer.’ Corinda is projectleider preventie bij Salland United, een samenwerking van onder meer vier gemeenten en meer dan veertig zorg- en welzijnsorganisaties. Ze werkt vooral in de wijk, dit ‘huis’ is haar uitvalsbasis.

Ook Lian Kolkman komt hier regelmatig. Sinds 2023 is ze programmaleider sociaal domein bij Kunstcircuit (zie pagina 34). Een van

haar taken: kunst en cultuur inzetten om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen in de samenleving. In plaats van bij nul te beginnen zocht ze de samenwerking op met welzijnsorganisaties die bewoners en hun behoeftes kennen. Zo ook met Corinda, die Lian nog kent vanuit een vorige baan. Vanuit Salland United is Corinda bezig met het vormen van ‘voorzorgcirkels’. Dat zijn kleine groepen van thuiswonende ouderen die zorg dragen voor elkaar: samen eten, spelletjes spelen, een boodschap doen.’ Lian vertelt dat ze over de voorzorgcirkels las. Lian: ‘Corinda weet wat er speelt en wordt gevraagd.’

Werken met mensen die er zin in hebben

'Voor een goede samenwerking is het belangrijk dat we elkaar als collega's zien,' gaat Lian verder. Corinda knikt. 'Helemaal mee eens, en daarbij zie ik Kunstcircuit als verbinder. De cultuursector heeft het in zich om inwoners en organisaties met elkaar in contact te brengen, om een beweging te creëren.' Lian: 'We zijn neutraal en werken met mensen die er zin in hebben, die zich hard maken voor kwetsbare inwoners in wijken, dat klopt. Maar niemand kan het alleen, hè?' Tegen Corinda: 'Alleen samen hebben we dat enorme netwerk.'

Nu de banden zijn aangehaald, is het tijd voor actie. Zo is Lian vanuit Kunstcircuit met dEVENTer in gesprek over het betrekken van kwetsbare doelgroepen bij evenementen in de stad. Bovendien organiseerde ze een inspiratiebijeenkomst voor cultuurmakers en welzijnsorganisaties: de kunst van het ouder worden. Lian: 'Ik ben heel benieuwd wat er ontstaat wanneer opbouwwerkers en makers elkaar opzoeken. Dat zal de komende maanden blijken.' In Sluiswijk, de wijk rondom het stadion van Go Ahead Eagles, zijn de eerste resultaten geboekt. Daar hebben professionele kunstenaars muurschilderingen gemaakt op basis van de wensen van

bewoners. Corinda: 'De bewoners zijn apetrots. Het project in Sluiswijk heeft de saamhorigheid een boost gegeven.' Lian: 'Bewoners nemen nu meer initiatief. Ze adopteren stukken groen rondom de kunstwerken en passen speelplekken in de wijk aan.'

Weg van het geijkte aanbod

Ouderen zijn jarenlang betutteld, stelt Corinda. Dat kan en moet anders. 'Na vijfenzeventig worden mensen niet meer gevraagd naar wie ze zijn en wat voor kennis en ervaringen ze

hebben. In plaats daarvan is het: 'Hoe is het met uw schouder? Heeft u het lekker warm? Wilt u koffie?' Als bezigheids therapie krijgen ze breien en bingo voorgeschoteld. Of overgooien met een bal.' Lian: 'Oud-Hollandse spelletjes.' Corinda: 'Waar ligt nou de kracht van de mensen? Laten we daar eens naar kijken. Mijn eerste vraag aan ouderen is altijd: "Wat wilt u later worden als u oud bent?" Diegene zegt dan bijvoorbeeld; Ik ben al 85 jaar! Mijn antwoord daarop is maar wellicht wordt u wel 103 en wát zou u dan nog willen in uw leven?

”Wat wilt u later worden als u oud bent?”

’Meestal is er eerst wat verwarring, daarna hoor ik heel leuke dingen.’ Lian: ‘Ontmoeting en betrokkenheid naar elkaar is niet alleen van belang voor ouderen. Ook onder volwassenen en zelfs jongeren is er sprake van eenzaamheid.’

Corinda heeft een opleiding in de theaterwereld, maar werkt al bijna haar hele leven in het sociaal domein. Al tijdens haar opleiding kwam ze erachter dat kunst smeermiddel kan zijn. ‘Cultuur is als geen ander in staat om mensen in vervoering en daarmee beweging te brengen. Het is de kunst van het ja zeggen, van het willen ontmoeten.’ Ze wijst naar het podium in het multifunctionele restaurant, in een handomdraai is dit een theaterzaal. ‘We hebben hier rappers gehad die de oude mensen allemaal bereikten. Waarom? Omdat ze de mensen zagen – voelden. Met als resultaat dat mensen weer gaan leven.’

De kracht van kunst

De komende tijd gaat Corinda daarom samen met een theatermaker de wijken in om op te halen wat inwoners zelf vinden van gezond ouder worden. Daarmee worden directe ontmoetingen en verbindingen gecreëerd. En zo zijn er meer ideeën. Lian: 'Aan de slag met theatermakers, aansluiten bij buurthuis op wielen Deef, gelegenhedskoren, lessen raamschilderen, gesprekken tussen ouderen en studenten psychologie, enzovoort, enzovoort.' De gemene deler: maak er geen tijdverdrijf van, maar sluit aan bij de behoefte van mensen. 'Neem mensen serieus.' Corinda: 'Laat een dansles door een danser geven en je ziet meteen het verschil.' Korte stilte. 'Bezieling, dat is het juiste woord. Dat verschil kan kunst maken, een kunstenaar is in staat om gevoel te vertalen.'

‘Neem mensen serieus!’

Servicepunt Sociaal Domein: Kunst en Cultuur

Het Servicepunt Sociaal Domein gebruikt kunst en cultuur om deuren te openen, ontmoetingen te creëren en maatschappelijke thema's bespreekbaar te maken. Iedereen moet kunnen deelnemen aan culturele activiteiten, wat bijdraagt aan persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling.

Door samenwerking tussen culturele en maatschappelijke organisaties te stimuleren, ontstaan nieuwe, domein-overstijgende initiatieven. Het servicepunt richt zich op de behoeften van inwoners van Deventer, die samen met partners mede-eigenaar zijn van projecten.

Het servicepunt fungeert als aanjager en begeleider, waarbij bewoners vanaf het begin betrokken zijn voor duurzame resultaten.

Speerpunten:

Toegankelijkheid

Aandacht voor de culturele toegankelijkheid en aanbod van verenigingen en het stimuleren van deelname en ontmoeting

Bijdragen aan de opgave mentaal welbevinden van jongeren

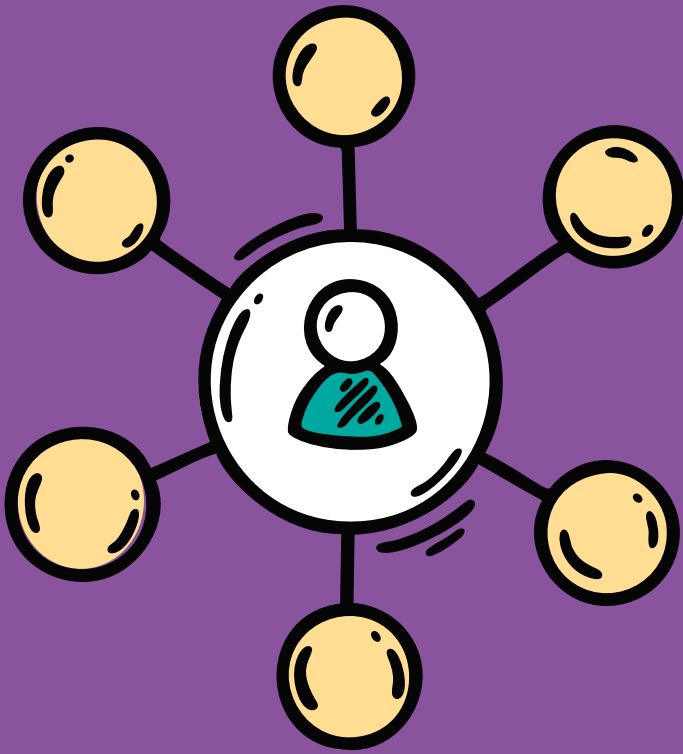
Inspireren

Het zichtbaar maken van de positieve effecten door kunst en cultuur inzet binnen maatschappelijke thema's.

Samenwerking

Inzetten op verbinding van netwerken (sociaal domein en kunst- en cultuur). Daarom zijn we actief als aanjager in diverse netwerken zoals het netwerk; Jong Wild Wat?!,* Ouderen Actief Deventer (NOAD) en de alliantie tegen eenzaamheid (bekend van Camper DEEF).

als Bruggenbouwer

Wat is het Sociaal Domein?

Het sociaal domein omvat gemeentelijke ondersteuningswetten gericht op zelfstandig functioneren van inwoners. De gemeente biedt hulp aan financieel kwetsbare inwoners, ondersteunt zelfstandig thuiswonen, en bevordert sociale cohesie en mantelzorg.

De maatschappelijke opgaven zijn soms zo groot en ingewikkeld dat het vraagt om domein overstijgend samen te werken. Kunst- en cultuur kan op veel manieren bijdragen aan de uitdagingen van dit moment.

Voorbeelden van projecten in het Sociaal Domein die vanuit Kunstcircuit geïnitieerd zijn:

- ▶ **De Kunst van het gezond ouder worden:** Organisaties en inwoners vanuit het Sociaal Domein en het culturele veld werken vernieuwend samen aan activiteiten en evenementen in de wijken
- ▶ **Muren en burens in Sluiswijk:** Wijkgraffiti-project met 10 murals versterkt de verbinding tussen bewoners en met andere wijken door bewonersverhalen visueel te delen
- ▶ **Binnenkunst- Buitenkunst:** Op allerlei manieren zoals bijvoorbeeld door de samenwerking binnen het onderwijs en in het sociaal domein zetten we ons elke dag in om iedereen mee te laten doen, met name voor diegene voor wie dat nog niet vanzelfsprekend is.

MEDWERKERS

Anna Wensing

Ik ondersteun als medewerker Planning & Organisatie Onderwijs mijn collega's bij de langlopende projecten op maat binnen o.a. Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) en CultuurSchakel (combinatiefunctie) in het primair en speciaal onderwijs. Ik help graag met vragen rondom de organisatie van een project, denk aan planning/roostering en financiën.

Lian Kolkman

Als programmaleider Sociaal Domein ben ik de drijvende kracht achter sociaal-artistieke samenwerkingen. Kunst en cultuur zijn mijn instrumenten, waarbij ik deuren open voor culturele activiteiten en kunstuitingen die niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn. Mijn ambitie is bij te dragen aan zowel persoonlijke als maatschappelijke ontwikkeling door gebruik te maken van bestaande netwerken en nieuwe partnerschappen aan te gaan. Dit leidt tot innovatieve projecten die domeinen overstijgen.

Anouk Quarre

Ik ondersteun bij het plannen en organiseren van voorstellingen en bezoeken aan culturele en erfgoedinstellingen voor CultuurCircuit (dit is het cultuureducatie aanbod voor scholen). Daarnaast ben ik de contactpersoon voor aanbieders en scholen. Ik help cultuurprofessionals graag met het presenteren van hun aanbod op CultuurCircuit. Heb je een vraag over CultuurCircuit of een algemene vraag over Kunstcircuit? Dan help ik je graag!

Lilian Vos

Ik ben programmaleider Amateurkunst & Talentontwikkeling. Vanuit deze rol richt ik mij op cultuurmakers die zich bezighouden met kunst en cultuur in de vrije tijd. Dat zijn amateurkunstorganisaties maar ook professionele aanbieders van cursussen en lessen. Heb je een vraag over subsidie(regelingen), wil je advies over je project of wil je graag samenwerken met een andere vereniging? Neem vooral contact op.

Robin Prijs

Ik draag bij aan de cultuureducatie in het PO en VO. Dit gaat over de volle breedte, van projectdagen tot langdurige CMK-trajecten op scholen. Altijd op basis van de visie en behoefte van de school. Als programmacoördinator zet ik mij mede in voor het teambeleid en het vormgeven van ontwikkelingen in de organisatie.

Lee Piekert

Ik ben programmaleider onderwijs met de focus op cultuur aan de basis en jongeren. Daarnaast ben ik coördinator communicatie van Kunstcircuit. Je kan mij allerlei soorten vragen stellen over het aanbieden van cultuureducatie, regelingen, website en socials.

Marijke Blok

Als programmaleider onderwijs richt ik mij vooral op langerdurende projecten op maat (van 1 tot 4 jaar) in het primair en speciaal onderwijs, zoals Cultuureducatie met Kwaliteit en de Combinatiefunctie cultuur. Je kunt bij mij aankloppen voor samen bouwen aan een visie op cultuureducatie, leerlijnen en wensen voor deskundigheidsbevordering.

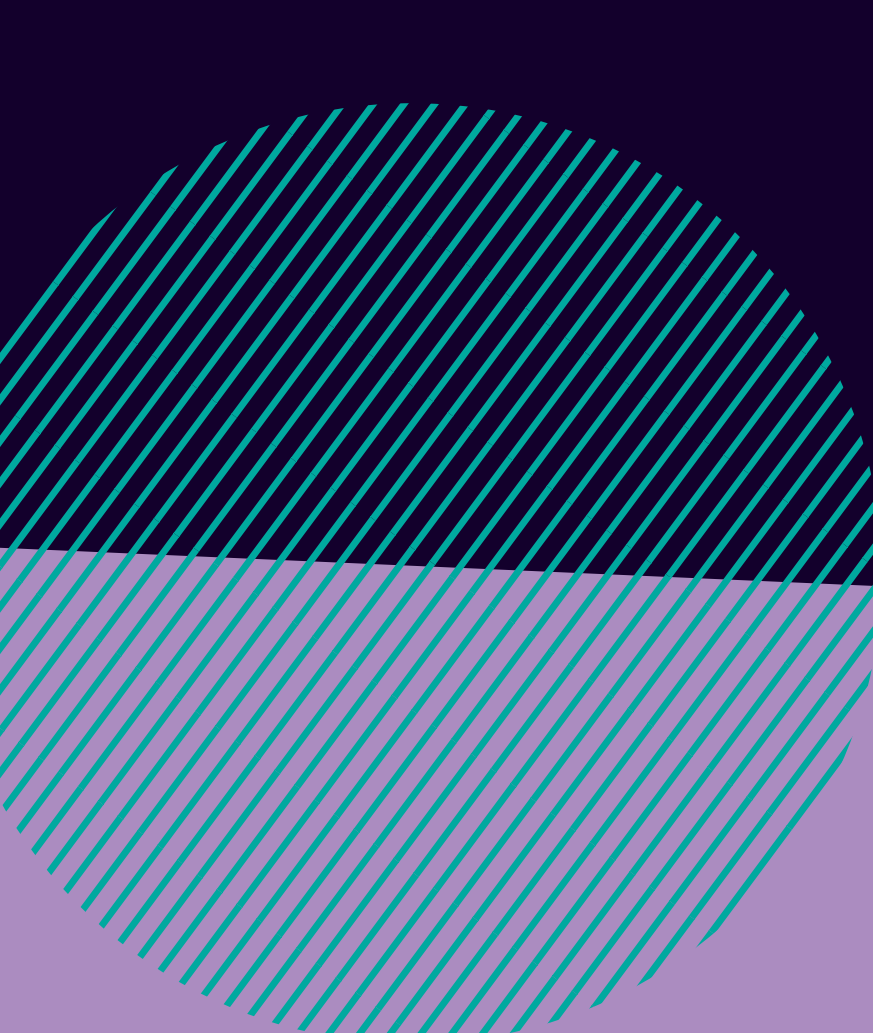
KLIK JIJ MET ONS?

Na het lezen van deze eerste editie van Cultuurklik hopen we dat jullie een kijkje achter de schermen hebben gekregen in het werk van Kunstcircuit. We willen als intermediaire organisatie middenin het culturele en maatschappelijke veld van Deventer staan. Van daaruit scholen, kunstenaars, organisaties en inwoners samenbrengen om met de kracht van kunst en cultuur meer teweeg te brengen. De toekomst zit vol kansen om die verbindingen verder uit te bouwen. Wij nodigen jullie dan ook uit om samen met ons die stap te zetten. Klik jij met ons naar een toekomst waarin cultuureducatie en participatie voor iedereen in Deventer binnen handbereik is?

Dus zou je graag een klik willen met ons? Of hebben wij al een klik en wil je graag meer weten? Neem gerust contact op en kijk vooral ook eens bij onze Kenniswerkplaats, onze vindplaats voor allerlei inspirerende bijeenkomsten en ontmoetingen: **kunstcircuit.nl/kenniswerkplaats**

Dank jullie wel voor het lezen en vooral voor het mede mogelijk maken van ons werk en een samenleving vol kunst en cultuur. Tot de volgende editie!

Team Kunstcircuit

COLOFON

Interviews

Job Hulsman

Fotografie

Viorica Cernica
FotoGrietje (pag 5), Peter Slagboom (pag 7),
Pieter Leeftang (cover, pag 9, 10 en 11)

**Afgebeelde
kunstenaars &
artiesten**

Deventer Swing Orkest, Slagwerkgroep Sempre
Crescendo, ABS Bathmen en de murals Artez,
Marije Maria en Gijs Vanhee

Vormgeving

studio Juno

Eindredactie

Lee Piekert, Kunstcircuit

de Bibliotheek
Deventer

KUNSTCIRCUIT
DEVENTER